

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj V.

V sredo 24. Sušca 1847.

List 12.

Življenje.

(Sonet.)

Potoku kamne omeči mahovje,
Ljubó šumljá, in se po trati vije,
Sosednih dolov manji vire pije;
Na polje lahko brani mu verbovje.

Šumeči reki stavi jéz skalovje,
Zastonj njé val na terdne stene bije;
Zmed njih se zopet mirna v morje zlije,
Kér ji vso moč uzelo je slapovje.

Enaka je po zemlji pot človeka,
Kjer sreče spremenljiva je zvestoba.
Ko se zavé, na nježnih persih veka.

Odrašeniga stiska rev tesnoba,
Življenje kratko dosti ran mu vseka,
Zaceli jih pokojno spanje groba.

— č.

Popolni poduk,

kakó krompir saditi, de bo práv?

(Dalje.)

3. Od obdelovanja zemlje.

Zemlja za krompir mora globoko preorana biti, in bolj ko je zemlja teška in terda, globokejši naj jo kmet preorje in prerahljá; zakaj v globoko orani in dobro zrahljáni zemlji mu moča pa tudi suša veliko manj škodje, se ga več pridela in je tudi boljši in zdravši.

Posebno dobro je tako globoko oranje že pred zimo, ne samo v teški, ampak tudi v lahki zemlji. Na spomlad pa se teški in v jeseni popred dobro preorani njivi nar bolj perleže, če jo večkrat ročno prebranaš in le pred sajenjem preorješ, de potem v brazde krompir sadiš. Tudi v lahki zemlji se bo tako obdelovanje dostikrat nar boljši obneslo.

Ako pa zemlja ni zadosti predelana, rahla in čista, ali kjer se je še le pozimi ali spomladi gnoj na njivo navozil, bo kmetovavec nar boljši storil, če njivo na spomlad večkrat preorje in med tem tudi prebrana.

4. Kdaj je nar boljši čas, krompir saditi?

Poglavitna postava pri sajenji krompirja je: ga ne pred saditi, dokler ni zimska mokrota iz zemlje pošla in dokler se ni zemlja snežnice dobro vsušila in gorkeji postala. Vsak kmetovavec po tem takim vé, de se ne more in ne sme sploh teden povedati, v katerim naj se krompir sadi. Lastnost in dolgost zime to razsodi.

Navadni čas, zgodni krompir saditi, je v prvi polovici prihodnjiga mesca ali maliga travna; za bolj pôzni krompir pa noter do konca veliciga travna ali majnika. Nekteri ga še le v rožnim cvetu sadé, kar mu po dolgi in merzli zimi in po mokrotni spomladi dobro tekne, sicer pa ne, kér prepôzno sajeni krompir popolnoma ne dozori, se ga veliko manj pridela, je tudi bolj vodén in se dolgo ohraniti ne da.

Umni kmetovavec se bo tedej vselej pri sajenji krompirja po zgorej dani vodbi ali regeljci ravnal.

5. Kakó krompir saditi?

Krompir se sadi v brazde s plugam ali drevsam narejene, ali pa v jame z matiko skopane. — Nar manj dela stori krompir v brazde saditi.

Slavni učenik kmetijstva, gosp. Dr. Hlubek, svetjejo v 9. listu nemških Novic, kjer so veliki sostavek od krompirjeve gnjiline na Štajarskim, Krajskim in Koroškim pisali, ga takole saditi:

1) Dajte krompirju globoko preorane, pešene njive in ne sadite ga na gnoj.

2) Položite celi krompir — ne koscov ali očes — práv plitvo v jamice; jamice ali brazde naj se napravijo takó, de je ena versta od druge nar manj 2 čevlja saksebi; v eni versti pa naj bo spet vsaka jamica po čevlji od druge ločena.

3) Ko pride čas zemljo okopovati in krompir osuti, naj se osuje, kar je nar bolj moč; to varje krompir suše in moče, in ga tudi nar bolj pomnoži.

4) Če bi utegnilo zopet letas tako vreme biti, kot je lani bilo, de pride po dolgi suši silna vročina z večkratnimi plôhami, naj nobeden kmetovavec ne zamudi, zemljo med krompirjevimi verstami in